

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vételnek fel.

Felelős szerkesztő:
NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 k. 50 f.
Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Erdély ügye.

Baja, szeptember 6.

Erdély ügye áll az események homlokterében. A képviselőház keddi ülésén tárgyalták a román hadüzenet körülményeit. A képviselőház külső és belső képe e nevezetes napon a történelmi nagy idők mozgalmait, élénk emócióit tükrözta vissza. Az emlékezetes véderővita óta a magyar parlament nem volt olyan mozgalmas, mint a milyennek kedden láttuk.

A román betörés Erdélybe lázba hozta az egész országot. Az ellenzék a román betörésért a kormányt tette felelőssé és kormánybuktatási célokra használta fel.

Tisza miniszterelnök hatalmas beszédében, amelyet az ellenzék közbeszólásokkal megzavarni és félboszakítani hasztalan próbált, megvilágította Erdély ügyét. A miniszterelnök megállapította, hogy a világtörténelemben páratlanul áll a román ortvtámadás. Példa nélkül áll, hogy egyik ország minden előzetes tárgyalás nélkül meg-

támadott volna egy másik országot. Még csak a köztünk álló viszony megszakitása sem történt meg és a hadüzenet csak akkor adatott át Bécsben, amikor a puskák már ropogtak a határon.

Nem vagyunk beavatva a diplomácia titkaiba, de azt beszélük, hogy a román király királyi szavával kötötte le a monárkiánk melletti jóindulatu semlegességét. Ahol királyi szóban sem lehet bizni, ott megszűnt minden diplomáciai tudomány és kárbaveszett minden okoskodás. A román kormány országának rablóosztóit szabadította rá Erdélyre bár nem váratlanul, de hirtelenül, ami oly sok nyomornak és pusztulásnak okozója lett.

Az ortvtámadás miatti panaszoknak és feljajdulásoknak helyét a nemzeti erős akaratnak kell elfoglalnia abban a megmásíthatatlan célban, hogy Erdélyből ki kell kergetnünk a rablókat.

A miniszterelnök a képviselőház keddi ülésén fejezte ki azt az erős bizalmát, hogy Románia sorsát el nem fogja kerülni és hogy azok a katonai

intézkedések, amelyek Románia ellen már előre voltak megállapítva, meg fogják hozni a maguk gyümölcsseit.

Óriási, percekig tartó dörgő tapssal fogadta a képviselőház tulnyomó többsége a miniszterelnök eme kijelentését és ezzel az ellenzéknek a jelenlegi nagy, komoly idők keretébe bele nem illeszthető kormánybuktatási terve — füstbe ment.

A magyar közvélemény a miniszterelnök nagy beszéde nyomán bizik abban, hogy a hűtlen és szószegő szövetségesnek hadserege Erdélyből, asokról a földlekről, miket ugyszólván fegyver nélkül, árulással és csalással most ideiglenesen birtokába vett, ki lesz üzve.

Bizunk benne, hogy ez a magyar csapatoknak és hű szövetségeseinknek rövid idő alatt sikerülni is fog és hasonló sors fogja érni a legujabb és legalantasabb ellenségünket, mint amilyen érte a hazánk déli részeibe annakidején betört szerb és montenegrói rablók.

TÁRCA.

Menekültek.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Írta: F. Gy.

Ébredzettek ti szívek legmélyén rejtőző fájdalmak, ti szívek dobbanjatok meg, valahányszor ilyen látványban lesz részetek. A cüggedt arcok, a néma, fájdalmas ajakak uj részvétre ingerelnek s emberi sorsunk osztályosaiként szánjuk, becászjuk őket.

Érdemes megnézni a szenzációkra vágyó, a mindennapi egyhangu életbe belefásult embereket, amint ott tolonganak az állomás területén, mindenkinek hóna alatt ott van a kisebb vagy nagyobb csomag, mellyel szerencsétlen honfitársain segíteni akar. Minden arc lázas, izgatott, lehagoltat itt csak elvéve látni, mert mindenkit lefoglal a maga szerető gondolkodása, gyámolítani, segíteni akarása. Sűrűnek forognak az élelmiszerek között, kiválasztani a legjobbat, minél szebben, minél izletesebben elkészíteni és táplálékot adni azoknak, akiket — bizony önhibájukon kívül — a változó viszonyok és szerencsétlen helyzetük ilyen sorba kényszerített.

Majd a vonat robog be. Nem virágos, nem is díszítik föl ágak sem, mint annakidején a

katonavonatokat, de valami sejtelmes árny kíséri valamennyit. Talán az égő, a szenvedélyes fájdalom árnya, mely manapság mindent kísér, ami evvel a rettenetes világéggel összefügg. Szemünkben könnyek harmatoznak, keblünk mélyéből halk, de fájdalomtelt sóhajok törnek elő s a szegény, rongyos, kétségbeesett arcu népség, a síró gyermekek, csupa fájdalmas, szájalomraméltó arc, uj és uj érzelmeket közölnek velünk. A meghatottság és részvét lehet az, mely mindenkit kicsal ide, ide, ahol a háboru borzalmainak egy kis előjelenete tárul a szemlélő elé.

Az ajkak szomjasak, a szemek égők, étel, meleg étel után vágyakozók s az egész kétségbeesett tömeg éhes szájjal, vágyakozón, szenvedélyesen, mohón kap az étel után, mellyel megkínáljuk őket. Észnek és a könnyes, fonnyadt arcok — vajjon mikor voltak virulók — is mosolyra derülnek s egy sincs, aki ne hálálkodna a jó, a meleg étkekért, a tejért és mindenért, melyet szerető szívek ajánlottak föl, melyet gondos kezek nyujtottak feljűk inséges helyzetűkben.

Megindul a beszélgetés is, a tömeg áhitattal, kíváncsiskodón hallgatja őket. Vajjon miről is eshetne közöttük másról szó, mint az ellenségről, mely szerencsétlen sorsuk okozója volt, a menekülésről, szeretve szeretett, annyi kényelemmel berendezett otthonukról s bizony-

talán sorsukról. Mindenki, aki közöttünk van, teljes rajongó magyar érzéssel eltelve hallgatja őket, hallgatja őket és nem egynek könnyek törnek a meghatottságtól elő szeméből. A férfiaknak, az erősbeknek, az energikusabaknak ököbe szorul kezük látva és hallgatva a szegény székeltyeket, ezt az ősl, tiszta magyar fajt, melyet egy galád ellenség kegyetlenkedései kényszerítettek a futásra, életet féltő, gyors menekülésre. Nincsen semmijük, vagyonkájuk, jószáguk hátramaradt, az egy ruha rajtuk, amit magukénak mondhatnak. Szorongó érzés fog el mindenkit a sok beszéd, kesergés, lamentáció hallatára és sejteni kezdjük a háborut, értelmét és lényegét. Sejteni kezdjük, talán meg is értjük és borzadva húzódunk tőle.

A sok hálálkodásnak, köszönetének se vége, se hossza. Bizony sokan azok közül, akik tanultak voltak a jeleneteknek, megértették, hogy az a sok megpróbáltatásnak nevezett valami — mert hogy is nevezhetnénk másképp — melyeken mi keresztülestünk és e háboru folyamán még keresztülesendők vagyunk, kevesek, szerények és eltörpülnek a szenvedések mellett, melyeket ezeknek a szegény, szegény magyaroknak eltűrniök kell.

Tanulhatnánk tőlük, mert türnek, türnek egyre, bizalommal néznek a jövő elébe, bár mindenüket, jószágukat otthagyták, ahol most

Beszéljünk magyarul a gyermekekkel.

Nem kellene foglalkoznunk e minden nemzeti élet kis kitéjének legelőnyösebb tételével, ha — kivált vidéken — nem kellene tapasztalnunk, hogy vannak, még mindig számosan vannak, akik a gyermekkel való érintkezésben, annak nyelvét választják meg eszközüül szinte minden esetben.

A megnyitandó tanév most e kérdésnek különös aktualitást ad. Szándékunk a közönséget meggyőzni arról, hogy az iskolának a magyarosítás terén kifejtett minden törekvése csak félmunka marad, ha azt a nagyközönség tovább nem építi. De szükségesnek véljük ezt azért is, mert amennyiben eddig ez a rendszer jóhiszemű tudatlansággal nyilvánult meg, felvilágosítást, amennyiben pedig tudatos felületességgel gyakoroltatott, úgy a dolog ostorozást érdemel, és a legszigorubb ellenőrzést követeli meg.

A kérdésnek felvételével ezt a kettős célt szeretnők biztosítani. Mert ha a multban megtörténhetett, hogy a nyelvi megoszlás statisztikája vármegyénk területén csak csekély haladást mutatott annak a jelenben nem szabad ily lassu léptekkel folytatódnia.

A nemzeti öntudat által fűtött ilyen ellenőrzés hiányára vezetendő vissza, hogy általában, de különösen a határmenti és az ahoz közelfekvő vármegyékben is a nyelvhatárok lassu de biztos hátraszorítottása által területvesztést vagyunk kénytelenek kimutatni azoknak a néprajzi viszonyokkal szemben, amelyek 300—400 esztendővel ezelőtt már több helyen fennállottak.

Tehát még a nagyobb tömegekben lakó magyarság a nemzet zöme sem volt képes nyelvhatárain túl érvényesülni; még ott sem hódítottunk, ahol a beolvasztó hatás óriási színmagyar területekből kiáradó tömeg — és erkölcsi erőre támaszkodhatott, — ellenkezőleg: az ilyen lassu csatákban mindig megvertünk, még pedig a gyengébb fél által is. Miért?!

Az elfoglalt fajszeret az feleli, mert lelkiileg fejlettebbek vagyunk. Könnyebben tanuljuk meg mi a másik nyelvét, mint amazok a miénket. Igaz, de viszont az is igaz, hogy

már talán az ellenség garázdálkodik. Biznak és remélnék, mert ismerik a magyar faj kitarthatását, forró hazaszeretetét, tudják, hogy e két-tő egymással párosulva felveszi a küzdelmet a legádázabb ellenség ellen is.

Az érzések, a fájók, a ragaszkodók, a keservesek variáltak, kavarogtak bennünk. Meghatva néztük honfitársainkat, a szerencsétlencet, de mégis bizókat s valami benső forrásból fakadhatott ez a jóleső bizakodás, mely egy szebb jövő reményével töltött el mindnyájunkat. Egy szebb jövő reményével, mikor ismét eljön a béke magasztos birodalma, visszatér minden a régi megszokott mederbe, szívek fájtó sebét a mindent megértő melegség hegeszti be és sok-sok minden megszűnik állandóan kísérteni, izgatni fásult emberi kedélyeket. Bizunk ebben a jövőben, mely kell, hogy eljőjön, kell, hogy e küzdelemből győztesen kerüljön ki az új, erős, az ideális Magyarország. Mert csak az egyén halhat meg, a nemzetnek mindig új tavasz virul!

a lelki fensőbbségnek olyan alakban való tettehívása, amely ezt az előnyünket állandóan más faj javára kamatoztatja, — már meghaladja azt a határt, amit a nemzeti élet biztosítása megszab, a nemzeti nyelv terjesztésének, mint a nemzeti erőgyarapodás legfőbb eszközének célját még merőben eljéti.

Sajnos, társadalmunk nagy átlaga még mindig úgy van a magyarítás kérdésével, hogy szinte teljesen rábizza azt az arra hivatott intézményekre: az iskolákra.

Akik egyénileg is közreműködni akarnak, azok közül is sokan vannak olyanok, akiknek e tevékenységük abban merül ki, hogy a magyarul köszönő gyermek üdvözlését szintén magyarul fogadják.

De aztán ezek között is akadnak, akik — ha ezután társalgásba kezdenek — nem a gyermek által felkínált magyar nyelven folytatják azt, hanem megfordítva.

A magyar nyelv pedig csak akkor válik hódítóképessé, ha annak hódítóképességét mi, akik vele hódítani akarunk, elismerjük és hisszük s ha ezt a meggyőződést a meghódítandókban is felkelteni törekszünk.

A nyelvhasználatnál mindenki úgy van, hogy addig amíg arra rá nem szorították, tehát amíg megvan adva a mód, hogy anyanyelvével is élhet, kényelemszeretből azt fogja előtérbe helyezni. De különösen érvényesül a gyermeknél, akinek beszédbeli készsége is az anyanyelv használata felé utalja őt egyébként is.

És természetes, hogy kapva-kap utána akkor különösen, ha azzal a lehetőséggel még meg is kínálják.

Igy hiába tanult meg valaki magyarul, magyarrá nem lehetett, ha környezete, egész világa nem az njonnan megtanult nyelv eszközével közlekedik vele, hanem ellenkezőleg, még akkor is melősi azt, ha azt maga kínálja is föl.

Hogyan szerethesse meg azt a nyelvet valaki, aki amikor még csak tanulta csupán, akkor sem lát iránta egy csöppnyi szeretetet azokban, akik jól tudják?

Kicsinyes dolognak fog ez feltűnni azok szemében, akik — ludasok. Itt-ott egy kis ártatlan szerb, bunyevác vagy sváb tere-fere a fejlődő gyermekkel dehogy is árthat. És ha váltunk is egy-két szót ezen a nyelven, avval a hazát még el nem árultuk. Nem. Igaz! Mert ha szerbül, bunyevácul, németül szólunk ahhoz a fiúhoz, leányhoz, akiről tudjuk, hogy magyarul is beszél, őt és nyelvét tüntettük ki és megaláztuk nyelvünket és önmagunkat egyaránt.

A saját egyéniségével ki ki maga rendelkezik, de a nyelvvel már nem! A nyelv a nemzet ősi, közös, nagy kincse, amelyben él. Amíg a nyelv él, él a nemzet is. Ahogy a nyelvvel élni tud, úgy él a nemzet maga.

Ezt a közös tulajdönt ártatlan szinben tesszelgő, tréfás, de bünnös játék gyanánt kezelni nem szabad.

Azért: beszéljünk mindenkivel, aki tud, de gyermekkel legkülönösebben mindig csak magyarul, mert csak ez uton bizonyítjuk be előtte a nyelv értékét, becsét szükségét és csak e rendszer szigorú alkalmazásával érhető el, hogy az egyelőre sűrűn használt nyelv megszokottá, kedvelté és így valakinek sajátjává is váljék.

Segítsünk adományainkkal a le-
rombolt kárpáti falvak felépítéséhez.

Az erdélyi menekülők érkezése és átvonulása

— Mintaszerű szervezethez működése a pályaudvaron. —

A meglepetés első pillanataiból felocsudva, melyet az orvultámadt új ellenség Románia betérése okozott, a készületlenség kábulatától magához térve minden illetékes helyen megindult a munka, hogy megfelelő szervezet fogadja a menekülteket. Az egész ország részvéte és szeretete a román hordák elől menekült erdélyi testvéreink felé fordul. Magozdult az egész ország népe, hogy a hazátlaná vált testvéreink-fájdalmába tölünk lehetőleg enyhítsünk nyomoruságukban és minden bajukban hűségese támogatójuk, segítőkük lehessünk.

Baja város nemesen gondolkozó polgársága társadalmi külfönség nélkül pénzbeli és természetbeli adományokkal siet a menekült testvéreinknek testi szenvedéseiket elviselhetővé tenni.

Eddig 16 hosszú vonat robogott be a bajai pályaudvarra telve menekültekkel. Véreink, akinek legtöbbje asszony, gyerek, öregember vagy suhane-legény, csodálatos szótlanlással és türelemmel várják és fogadják a különféle élelmicikket szétosztó rendezőseget.

A menekülők ellátását egész szervezet végül élén Vojnics Ferenc dr. porgármesterrel, aki mellett ott segédkezik lankadatlan ügybuzgalommal Gombos József főellenőr állomás főnök, Pollermán Artur dr. tisztii főorvos és a rendőrkapitányság kirendelt ügyeletii tisztje megfelelő csendőr és rendőrral.

A legnagyobb elismerés hangján szólhatunk agilis porgármesterünkről, aki semmiféle fáradségot, kényelmet és nyugalmat nem ismerve a késő éjjeli órákban is ott szorgoskodik az állomásnál, hogy elcsigázott, éhezsz menekültek nagyja gyorsan és pontosan főtt és hideg ételeket és a csecsemők és gyercek tejet kapjanak.

Nem találunk szavakat, amelyekkel eléggé megdicsérhetnénk, azokat a hölgyeket, akik ritka munkabírással és meleg előzékenységgel teljesítik a reájuk bizott feladatokat. Ott szorgoskodik a Leányegylet konyhája, ahol jókedvű urilányok sietve főzik a teát, kávé, tarhonyát, mellete feketeruhás apácák nagy bográcsokba készítik a jó gulyást, a burgonya és tarhonya levest. Mihelyt berobog egy vonat, a porgármester hívó szavára a szolgálataikat önként felajánlott jószívű asszonyok és leányok megragadják a forró ételekkel megtelt tálakat, a hideg ételekkel megrakott kosarakat, tálcákat és mintha vezényszóra történne minden egyes kocsinál ott teremnek és gyorsan, jókedvvel és meleg szavak kíséretében nyújtják át az élelmicikket drága véreinknek. Az érkező vonatoknak minden egyes kocsiját azonnal felkeresik és a benne lévőket minden jóval ellátják.

Baja város, mint a multban úgy a jelenben is kivési részét a nemes munkából és áldozatkészségével mindig azon lesz, hogy a reászoruló testvéreinek szeméből legalább a testi szenvedés könnyeit letörölje.

— Személyi hír. Purgly Sándor dr. főispán, miként értesülünk, f. hó 12-én kedden délután Zomborból Bajára érkezik és itt még aznap a közigazgatási bizottsági ülésen és másnap a törvényhatósági bizottságnak közgyűlésén elnökölni fog.

HIREK.

— **Uj hadnagy.** Őfelsége a király Csihás Imre dr. kadett-ör mestert, földinket, a pécsi 8-ik honvédszáz-vezrednél hadnaggyá kinevezte. Csihás dr. kinevezése barátai és ismerősei körében nagy örömet keltett. A hős tiszt egy ízben 8 hónapot töltött az orosz harctéren és a hadvezetőség kiváló szolgálatainak elismerésül az ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

— **Gyermeknap elhalasztása.** Az Orsz. Gyermekvédő Liga felhívása folytán a helybeli gyermekvédő telepbizottság aug. 25 én tartott ülésében elhatározta, hogy a városunkban elhelyezett és itt élő árva és elhagyott gyermekek javára szeptember hó 8 án gyermeknapot tart. Miként értesülünk a bizottság a gyermeknap megtartását kedvezőtlen körülmények miatt elhalasztotta.

— **A közlekedési üzem köréből.** A péntekre eső ünnepnap miatt az e heti sertés-vágás elmarad és helyébe a közlekedési üzem a jövőhéten kétszer és pedig kedden és pénteken vág le két-két sertést, amik szerdán illetve szombaton kerülnek elárúsításra. Zsirjegyek ez alkalomból kedden és pénteken délelőtt lesznek kiadva.

— **Forgalmi korlátozások.** A Romániával való háboru kitörésének egyik következménye, hogy a vasuti magánforgalom ismét a vonalak egész során szünetel, illetőleg a legnagyobb mérvben korlátoztatott. Nemcsak az államvasutaknak Brassó, Kolozsvár, Nagyszében és Temesvár felé vezető vonalakon, de a déli vasuton is lényegesen korlátozták a személyforgalmat, amiért tanácsos, ha mindenki előzőleg meggyőződést szerez arról, mennek-e azon vonatok, melyeket Budapesten s Szabadkán tul igénybe akarnak venni. De még tanácsosabb, ha mindenki elhalaszt most minden utazást, melyhez a legfontosabb érdekek nem kapcsolódnak. Még a rendes vonatok is oly késésekkel közlekednek és annyira tul vannak zsufolva, hogy kellemes utazásról mostanában szó sem lehet. Tehát csakis az üljön vonatra, aki utazását néhány hétre el nem halaszthatja.

— **Szinészet.** Szabados László a délvidéki II-ik szinkertület igazgatója a kultuszminiszter-től Baja város területén — a város autonóm jogának érintése nélkül — f. évi szeptember hó 1-től kezdődő egyévi időtartama játszási engedélyt nyert. — Krémer Sándor színigazgatónak a rendőrkapitányság az augusztus hóra szóló játszási engedélyt, miután Krémer a nyári hőség miatt augusztusban csak kilenc napig működött társulatával, két hétre meghosszabbította és így a tanács részére az engedélyt miként halljuk, — csak szótöbbséggel —, ezen két hétre a játszási engedélyt kiadta. A közönségnek színházlátogató közönyt a mostani komoly időkben Krémer igazgatónak az a kettős játékgengedélye is aligha fogja megtörni.

— **Mindent a hadseregnek!** A m. kir. honvédelmi miniszterium Hadségélyező Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használatlan vagy nélkülözhető harisnyát, vagy esetleg gyapju és vászonrongyokat minél nagyobb mennyiségben küldjön be Átvételi Különítményéhez (IV, Váci utca 38.) a harctéren való felhasználás végett. A „Szeretetadomány” jelzésű csomagok ingyen szállíttatnak.

— **Nines dohány.** Már hetek óta szinte állandó a szükség e téren Baján. A nagytrafik polcain néha-néha még akad egy kis készlet, amit a nagykereslet csakhamar szinte pillanatok alatt széthord, sőt jobb cigaretta már jó ideje ott sincs, a kisebb tözsdékben azonban a gyufán, képeslapon, bélyegeken, ma még egy-két fajta szivaron kívül rendszerint hiába keresünk egyebet. Ezekből a „dohányrudák-ból” a dohány szinte száműzött cikké vált. Ennek a hiánynak, egyik okát sokan a forgalmi zavarok gyakori beállításában keresik, mások azt hangoztatják, hogy sokan a kelet-ténel többet vásárolnak össze. Akármilyen legyen az oka, az tény, hogy a trafikhiány a kincstárnak igen nagy kárt okoz és még nagyobb fog okozni az a körülmény, hogy a nagy drágaság miatt igen sok dohányos férfi lemond a dohányzásról.

— **Reformált közmondások.** A rendkívüli időkre való tekintettel megváltozott gondolkodásunk módja, éppen ideje tehát, hogy revízió alá vegyük a régi, boldog korszakban termett közmondásokat is. A közönség számára egynéhány példa utmutatóképpen alább következnek:

Van mit aprítani a kondenzált tejbe.

Ki mint vet — úgy arat a Haditermény. Megette a kenyérjegye javát.

Addig nyujtózzál — míg a konjunktura engedi.

Addig jár a korsó a kutra — míg elítélik árdragításért.

Szegény embernek moratórium a szerencséje.

Jobb ma egy kiló zsir — mint holnap egy disznó.

Olcso husnak — 9 korona az ára.

Lassan járd — ugysem érheted utol az árat.

Ki korán kel — hadseregszállítóval találkozik.

— **Érdekes eset.** Két német tisztet ebédre hívtak egy magyar családhoz. Az ebéd finom huslevessel kezdődött, azután — tekintettel a német vendégekre — tojasos előétel következett. Majd lött marhahúst tálatlak fel gazdag kóritéssel. A német tisztet megették a levest, megették az előételt és ettek a marhahusból. Mikor azonban még ezek után pecsenyeillat kezdett terjengeni a szobában, felálltak, összeütötték a bokájukat és azt mondták: „Bocsánat, ne vegyék sértésnek, de nem ehetünk többet. Mig szüleink és testvéreink otthon csak a legszükségesebbet fogyasztják, mi nem élvezhetünk végig lakomákat.

— **Hat hónap az aprópénz-spekulációért.** A spekulációtól az aprópénz sem menekült meg s az utóbbi hónapokban a két-, tíz és huszfilleres majdnem teljesen eltűnt a forgalomból. Az üzletekben, kávéházakban e miatt a legnagyobb zavar uralkodik, akik rá vannak szorulva, kénytelenek az aprópénzre hasznot fizetni az üzérkedőknek. A kormány végre megelégette az aprópénzzel folytatott üzérkedést s a legközelebbi napokban szigorú rendelet jelenik meg, mely hat hónapig terjedhető elzárással és ezer koronáig terjedhető pénzbírással sújtja a spekulánsokat visszamenő hatállyal.

— **Földbirtokosainknak** figyelmébe ajánljuk a közeledő őszi buzavetés alkalmával dr. Keleti és Murányi újpesti cégnek mai Corbin hirdetését annyival is inkább, mert a rézgalic buza csávázáshoz lényegesen drágább és — alig kapható.

— **Rokkantak is akarnak harcolni a románok ellen.** Kalocsáról írják: Tóth János kalocsai illetőségű 30. honvédgyalozredbeli rokkant ővezető és Mózsai János tabi illetőségű cs. és kir. 44. gyalozredbeli rokkant tizedes, kik az itteni villamos telepen a gép-és szerelői munkák elsajátítására vannak elhelyezve, szeptember 1-én délelőtt azonnali elbocsátásukat kérték, hogy a felettes parancsnokságuk engedélyével az oláh orgyilkosok elleni hadjáratban résztvehessenek.

Főmunkatárs:

BOGOVICS BÉLA.

Nyilvánossági joggal felruházott

bajai női kereskedelmi szaktanfolyam.

A bajai Női Kereskedelmi Szaktanfolyamba felvételtnek a nm. vall. közokt. min. ur 1914. évi 86287. sz. idevonatkozó rendelete alapján mindazok, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola avagy a gimnázium negyedik osztályát sikerrel végezték. Huszonötéven felüli nők a tanári kar határozata alapján vétetnek fel. Az iskolázottságukat bizonyítvánnyal igazolni nem tudó, de 16. életévüket betöltött nők felvételi vizsgálat alapján vétetnek fel. A tanítás évi díja 165 korona. A tanfolyam záróvizsgával végződik, melynek befejezte után a növendékek megkapják egész évi előmenetelüket tanúsító bizonyítványukat, mely őket azután szak-képzettségüknek megfelelő állás elnyerésére képesíti. — A beiratkozás ideje szeptember hó 1., 2., 3., 4., 5. és 6-án d. e. 9—11-ig és d. u. 3—5-ig.

A szaktanfolyam tanárkara nevében:

Rothschild Klauber Teréz
igazgató. Munkácsy Mihály u. 2. sz.

Vágó-sertéseket

berakó állomáson átvéve, maximális áron vásárol megbizásból a

Szegedi Hus- és Vásárpénztár R.-t.

SZEGED-KÖZVÁGÓHID

Távirati cím: Huspénztár. Interurbán telefon 615. — Szives ajánlatok fenti címre kéretnek.

Óriási

bajok vannak most a bádögdobozok körül a nagy bádöghiány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzembiztos fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádögdobozokat beszerezni. Mély tisztelettel kérem tehát a f. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásánál legyen szives csak az óriási:

Fedák

cipőkrémet kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vendéim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

Cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmúlja. Az óriási Fedák-cipőkrém a nyers anyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres

árban kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyers anyagot beszerezni és így háboru előtti kitűnő minőségben

mindenütt kapható!

VADÁSZ ZSIGMOND

vegyészeti gyára

Budapest, VI., Lehel-u. 20.

ŐSZI VETÉSHEZ

Corbin magesávázószer változatlan áron kapható. Corbin megóvja a vetőmagot varjak és egyéb madarak kártevésétől, üszögtől, rothadástól, férgectől. — Egyszerű használati utasítás. — Ezerszeresen kipróbálva, kitűnő bizonyítványok. — Olesó.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

☛ Rendeléseket és kérdézősködéseket idejekorán kérünk. ☚

KOLLÁR A. BAJA

ALAPITTATOTT 1846

TELEFON SZÁM 187

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ- ÉS
RAJZSZERKERESKEDÉSE • ÜGYVÉDI
ÉS KÖZSÉGI NYOMTATVÁNY-RAKTÁR

AZ 1900 ÉVI HELYI IPARKIÁLLITÁ-
SON ARANYÉREMMEEL KITÜNTETVE •
A BAJAI HIRLAP KIADÓHIVATALA

KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSNET